

ČRNO BELEM

VESTNIK SINDIKALNE PODRUŽNICE ŠT. 1 »LJUDSKA PRAVICA«

KRATEK PREGLED NAŠEGA SINDIKALNEGA DELA

Naslednji podatki iz pregleda o letošnjem delovanju naše sindikalne podružnice morejo biti samo pomožno gradivo v zvezi s pripravami na občni zbor. Razumljivo je, da podatki niso izčrpni in da je suho naštevane raznih akcij premalo za ocenitev našega sindikalnega dela ter ne more opozoriti na bistvo napak.

Zadnji občni zbor je sprejel sklep, da je treba v sindikalno delo pritegniti več članov. Tega sklepa letos nismo zadovoljivo uresničili.

Grupni aktivni so bili vse leto več ali manj pasivni. Med proizvodnimi oddelki je bil najslabši aktiv ročne stavnice z izjemo poverjenika. Najti bo treba seveda tudi vzroke nedelavnosti grupnih aktivov. Eden vzrokov je nedvomno, da predsedniki komisij niso sklicevali rednih sestankov s svojimi referenti po oddelkih. Tudi upravni odbor ni nudil dovolj podpore.

Komisija za kulturo in prosveto: Komisija je opravila precej dela, ki se kaže nekoliko v naslednjih številkah. Priredila je osem večjih proslav (Prešernova, tridesetletnica KPJ, materinski dan, obletnica OF, 1. maj, dan JA, prireditev za onemoglo — patronat — dramski večer). Priredila je protestno zborovanje v zvezi z noto Sovjetske zveze; sodelovala je pri dveh razstavah (ob 1. maju in ob kongresu grafičarjev); priredila je trimesečni tečaj. Priredila je predavanja po grupah (180). Izdajala je glasilo naše podružnice. Priredila je dva vedra večera.

Delo komisije pa ni bilo dovolj natančno in tudi ne vedno intenzivno. Ni segalo dovolj v širino. Pomanjkljivosti njenega dela gredo nedvomno precej na račun menjavanja predsednika. Komisija ni rešila nekaterih nalog, ki si jih je zastavila, n. pr. organizacija agitativa. Delo okrog knjižnice je skoraj popolnoma zastalo.

Komisija za tarifo in tekmovanje: Priredila je štiri tekmovanja naših proizvodnih oddelkov ali tiskarne kot celote. Posebej je treba upoštevati še dve tekmovanji za večjo storilnost. Vsaj delno spada v okvir te komisije gibanje med našim članstvom, da je prevzemalo individualne obveznosti. To velja tudi za tečaje za vzgojo strokovnega kadra.

Delo te komisije ni bilo smotno in stalno. Imelo je izrazito kampanjski značaj. Tekmovanja so bila premalo pripravljena. Najbolje je komisija delovala ob tekmovanju v počastitev II. kongresa KPS. Komisija ima zelo slabo evidenco. Prav tako ni zadovoljiva povezava z oddelki.

Če priključimo še prostovoljno delo področje te komisije, je mogoče govoriti o uspehih: naš kolektiv je prispeval 19.273 prostovoljnih delovnih ur. Največ ur je imela knjižgozveznica. Toda evidenca o prostovoljnem delu je bila tudi slaba.

Fizkultura: Med vsemi komisijami je bila letos komisija za fizikulturo najdelavnejša. To je razvidno tudi iz njenih uspehov. Omeniti je treba, da je iz njenih vrst izšla pobuda za ustanovitev »Graf-

čarja«. Naš fizikulturni aktiv je sodeloval pri smučarskih tekmah v Planici. Nogometno moštvo je enajstkrat nastopilo. Odbojkarji so imeli 23 tekem, balinarji pa 12. Sahisti so priredili tečaj, razen tega pa so stalno častno zastopali našo podružnico v šahovskih tekmovanjih. Sahisti imajo tudi redni kotiček v našem glasilu in so v tem pogledu vsem drugim zgled. Naši fizikulturniki so se udeležili crossa »Grafičarja«. Gojili so namizni tenis. Naš aktiv je sodeloval uspešno na lahkoatletskem tekmovanju za prvenstvo podružnice, dalje pri prireditvah »fizikulturni dan na vodi«, tekmoval je za prvenstvo Ljubljane, udeležil se je fizikulturnih prireditev v Celju, priredil je izlet na Triglav itd.

Komisija pa bi dosegla še mnogo lepše uspehe, če bi predsednik užival več primerne podpore po oddelkih. Naši fizikulturniki so se uvrstili v finale za republiško prvenstvo in deležni so bili lepega priznanja Telovadnega društva Ljubljana II. Prejeli so tudi denarno nagrado. Toda

fizikultura pri nas še ni šla dovolj v širino; krog naših fizikulturnikov je še preozek.

Socialno skrbstvo in dopust: Najlepši uspeh te komisije je, da se ji je s pomočjo uprave posrečilo priskrbeti našemu članstvu lep počitniški dom ob morju. Komisija je sodelovala pri odmeri in razvrstitvi dopustov. Razdeljevala je nakazila za počitniške domove. Organizirala je kontrolo pri kratkih bolezenskih izostankih. Določala in razdeljevala je podpore. Zbirala je sredstva za dom onemoglih. Iz evidence komisije je razvidno, da je letošnje dopuste izkoristilo 75% članstva. Komisija je bila precej delavna. Napaka pa je, da pri reševanju njenih vprašanj niso dovolj sodelovali referenti iz oddelkov, tako da je večkrat odločal le ožji odbor. Članstvo je mnogo premalo poznalo te komisije, ker se ni z njim seznanilo na grupnih sestankih in ker ni komisija poročala v našem glasilu.

Komisija za preskrbo: O delu te komisije bi naj govorilo članstvo samo. Če je bilo zadovoljno, ni treba nobenih komentarjev. Komisija je letos razdelila za 750.000 din predmetov široke potrošnje. Večja akcija v okviru komisije je bila sečnja drv; pri nji pa je sodeloval ves upravni odbor, ne le referent za preskrbo. Brigadi je pomagalo 70% članstva.

Delovna zaščita: Komisija je usmerila svoje delo predvsem na izboljšanje higiene v obratih. Priredila pa je tudi tečaj za prvo pomoč. Skrbela je za izpopolnjevanje obratne ambulante. Veliko skrb je posvetila izboljšanju obratnih zaščitnih naprav. Zavzela se je za ureditev litografske brusilnice in kopalnice. Prizadevala si je, da bi bile urejene garderobe po oddelkih in da bi delavci prejeli delovne obleke. Pohvalno je sodelovala z inspekcijo dela.

Ljudska tehnika: Doslej so bili ustanovljeni trije krožki: modelarski, avtomoto in foto. Toda izmed njih dela le prvi, drugi je prenehal delovati, tretji pa se še ni lotil dela. Ljudska tehnika je pri nas najslabši odsek dela naše podružnice.

Komisija za racionalizacije je prejela osem predlogov; izmed njih sta bila dva sprejeta. Letni prihranek uvedenih racionalizacij znaša 101.400 din.

Upravni odbor je splošno redno skliceval seje, zadnje četrtletje pa je nastopilo precejšnje mrtvilo. Med letom ni nudil dovolj podpore grupam. Sklicjal je le en plenum, ki je bil slabo pripravljen. Ni bil dosleden pri kontroli nad izpolnjevanjem sklepov.

Posebej bi bilo treba še oceniti delavnost naše mladine ali podružnice na področju mladinskega dela. Toda zdaj je mogoče ugotoviti, da je bila povezava mladinske organizacije s sindikalnimi organi zelo rahla in da podružnica nima evidence o tem, kaj je mladina delala in kaj naredila. Mladina pa tudi ni popularizirala svojega dela in so bila zaman vsa prizadevanja, da bi tesneje sodelovala v našem glasilu.

RESOLUCIJA CK KPJ

Da damo ponovnega izraza našemu zgražanju nad amoralno gonjo Informbiroja in da smo pripravljeni boriti se za zmago naših pravic, smo se delavci in nameščenci aktiva »Ljudske pravice« danes zbrali na protestnem zborovanju. Izjavljamo:

Kakor je zbledela in izgubila vso resnost v mednarodni javnosti prva resolucija zaradi enotnosti naših narodov, zaradi odločnosti vsega delovnega ljudstva ostali neomajno na liniji KPJ ter zaradi dostojanstvenega zadržanja vodstva naše Partije in maršala Tita ter končno zaradi naših uspehov v tej trdi bitki za dograditev socializma v naši državi — tako bo zvođenela tudi nova resolucija pod udarci nadaljnjih naših uspehov.

Ponosni smo, da sodelujemo v tej veliki zgodovinski borbi, ponosni na to, da je tudi naš aktiv povečal skupni uspeh s predčasno izpolnitvijo svojega plana tretjega leta prve petletke. Tako hočemo tudi v bodoče uspešno odbijati izdajalske napade Informbiroja z delom. Dokazali bomo svojo neomajno vdanost Komunistični partiji Jugoslavije, njenemu vodstvu in maršalu Titu s poostreno borbenostjo za končno zmago in z zastavitvijo vseh svojih sil v ta namen tudi v četrtem letu prve petletke.

V Ljubljani, 20. decembra 1949.

DELOVNI KOLEKTIV
»LJUDSKE PRAVICE«

Kako se pripravljamo na občni zbor?

Januarja morajo biti v vseh sindikalnih podružnicah letni občni zbori. To seveda velja tudi za našo podružnico. Določeno je, da bo naš občni zbor 29. januarja 1950. Občni zbor bo več ali manj pokazal, ali je bila podružnica med letom delavna ali ne. Nedelavnosti ne bo mogoče skriti tudi z najskrbnejše pripravljenim občnim zborom. Vendar s tem nikakor ni rečeno, da je popolnoma vseeno, ali se bo podružnica pripravila na občni zbor ali ne. Naloga občnega zbora je opozoriti na napake, ki so ovirale delavnost celotne podružnice in njenih organov, od sindikalnih skupin do upravnega odbora. Kritika je nujno potrebna, zato pa bi bila velika napaka, če bi se je izogibali ali se je bali. Dolžnost in pravica slehernega sindikalnega člana je, da po svojih sposobnostih sodeluje tudi s kritiko.

Tudi za našo podružnico velja, kar bi mogli ugotoviti še za marsikatero, da člani upravnega odbora, razen častnih izjem, v preteklem letu niso delali dovolj pošteno, borbeno ter revolucionarno, kakor morajo dobri sindikalni delavci, ki se zavedajo velike vloge naših sindikatov pri graditvi socializma. Nekateri pa so se tudi izgubljali v nesmotrnem delu in se kazali mučenike zaradi velike obremenitve z delom. Podružnica, ki je imela takšen upravni odbor, pač ne bo mogla pokazati kdo ve česa na občnem zboru. Njeni člani pa bodo mogli ugotoviti le njeno nedelavnost. Reči je treba, da se nekateri člani upravnega odbora radi držijo načela: »Ne delaj, da ne boš grešil!«

Naloga občnega zbora je, da novemu upravnemu odboru določi smernice bodočega dela. Zaradi tega se moramo korenito pripraviti na občni zbor in analizirati dosedanje delo podružnice, tako da bomo mogli odkriti vzroke mrtvila.

Med pripravami na občni zbor moramo posvetiti največ pozornosti sindikalnim skupinam in poverjenikom. Treba je temeljito pregledati vse dosedanje delo skupin, ugotoviti vzroke nedelavnosti in slabe agitacije, ki se je kazala v slabi udeležbi na množičnih sestankih in predavanjih. Vprašati se moramo, kaj je skupina storila za razvoj gibanja za večjo storilnost; kako je skrbela za določanje realnih norm in za pravilno sistemizacijo delovnih mest; ali se je zanimala za pravilno razglaševanje udarnikov; ali je posvečala skrb bolnim tovarišem; kako so člani podružnice izkoristili dopuste; kako je z udeležbo v fiziki; kako rešujemo vprašanje strokovnega kadra; kakšno je sodelovanje z mladino; ali se zanimamo za pravilno razdeljevanje blaga, ki ga deli komisija za preskrbo; kako skupina pomaga upravnemu odboru itd. Šele takšna podrobna, zares temeljita analiza bi omogočila, da bi spoznali vse slabe strani dela v skupini, zakaj članstvo ne kaže zanimanja za sindikalno življenje in kaj bi bilo treba ukreniti za poživitev sindikalne skupine. Seveda je delo skupine zelo pomembno od delavnosti poverjenika in aktiva.

V naši sindikalni podružnici nismo še nikdar pred letnim občnim zborom temeljito pregledali dela skupin. To velja tudi za to priliko. Na seji upravnega odbora 13. decembra so letni občni zbor kratko odpravili. Če upravni odbor misli, da je dovolj, če določi roke, do kdaj naj poverjeniki oddajo

poročila, se moti. Takšna poročila bodo pač vsebovala suho našteté podatke o sestankih, morda še kaj o preskrbi, to pa bi bilo že vse. Nihče ne bo videl bistvenih napak pri delu in skupina bo ponovno obsojena na enoletno životarjenje. Boljših poročil ne moremo pričakovati, saj skupine niso imele prave opore v upravnem odboru.

Nič razveseljivejšega ne moremo povedati o nekaterih komisijah. Prav zdaj bi morale komisije napraviti temeljit obračun o svojem delu, ugotoviti uspehe, predvsem pa priznati napake, če jih hočemo prihodnje leto zares odpraviti. O tem pa seveda v upravnem odboru niso razpravljali. Morda imajo dovolj drugega dela.

Vse članstvo bi moralo razmišljati že zdaj, koga bo volilo v novi upravni odbor. Kdaj bo upravni odbor temeljito načel tudi to vprašanje? Njegova rešitev je seveda v zvezi z vzgojo sindikalnega kadra v naši podružnici. Kako vzgajamo pri nas sindikalni kader in koliko sindikalnih funkcionarjev smo že vzgojili? Koliko dobrih

sindikalnih funkcionarjev se je razvilo v skupinah in komisijah? Na vsa ta vprašanja bo treba odgovarjati na občnem zboru. Toda odgovor so dolžni vsi, zlasti starejši člani, ne pa le sedanji funkcionarji.

Med pripravami na občni zbor bo treba napraviti sklepe na podlagi ugotovitev o delovanju skupin in komisij. Hkrati je treba skrbno pregledati ves naš kader, ki bi prišel v poštev za poverjenike, skupinske aktivne in komisije. Kandidatom za upravni odbor bomo morali posvetiti največjo pozornost. Pri izbiri moramo sodelovati vsi. Potrebujemo zavedne, delavne, borbeno in odločne sindikalne funkcionarje, ki se ne bodo bali dela in odgovornosti in ki jim bo delo tudi omogočeno.

Namen tega članka ni bil, da bi grajal celotni upravni odbor. Zdi pa se mi nujno potrebna kritika o delu ali nedelavnosti nekaterih članov odbora, ki morajo prevzeti odgovornost, da naša podružnica ne more stopiti z boljšim obračunom pred članstvo na občnem zboru. J. P.

Volili bomo tovariško sodišče

Naši člani nedvomno niso še dovolj poučeni o predpisih uredbe o disciplinski in materialni odgovornosti delavcev v državnih podjetjih, uradih in ustanovah ter v zvezi z njo z navodili o pristojnosti tovariških sodišč sindikalnih podružnic. Zdaj pa so izšla še pravila o organizaciji, sestavi in delu tovariških sodišč (Uradni list FLRJ, št. 5, 17. decembra). Nujno je, da se seznanimo vsaj na splošno s tovariškimi sodišči že pred občnim zborom.

Tovariško sodišče je treba ustanoviti pri vsaki sindikalni podružnici. Sodišče obravnava disciplinske prekrške delavcev, ki jih prepusti sodišču v odločitev direktor podjetja ali voditelj urada oz. ustanove. Sodišče sestavljajo predsednik in dva člana. Pri vsaki sindikalni podružnici, ki ima vsaj deset članov, voli članstvo na letnem občnem zboru predsednika in namestnika tovariškega sodišča. Člana tovariškega sodišča pa določi upravni odbor izmed članov sindikalne podružnice. V podružnicah, ki imajo manj kakor deset delavcev, določi upravni odbor predsednika in člana tovariškega sodišča za vsak primer posebej. Pri podružnicah z najmanj deset delavci določi upravni odbor tudi zapisnikarja izmed sindikalnega članstva. Zapisnikar opravlja svoje delo vse leto. Pri podružnicah, kjer je manj kakor deset delavcev, pa opravlja to delo eden izmed članov. Za prostore, pisarniške potrebščine itd. mora skrbeti upravni odbor podružnice.

Kaj spada pod pristojnost tovariškega sodišča? Sodišče je pristojno odločati samo o tistih disciplinskih prekrških delavcev, ki mu jih direktor podjetja prepusti v odločitev in ki izvirajo iz metovariškega razmerja med posameznimi delavci (prepiri, žalitve, pretepi, nemoralno vedenje, pijančevanje), dalje manjše tatvine, ko vrednost ukradenega predmeta ne presega 100 din. Tovariško sodišče izreka disciplinske kazni: pismeni opomin, pismeni ukor ali pismeni strogi javni ukor. More pa tudi predložiti direktorju podjetja, naj delavca kaznuje z denarno kaznijo, s premestitvijo na delo nižje skupine ali da ga odpusti

po 5. členu uredbe o disciplinski in materialni odgovornosti delavcev; teh kazni tovariško sodišče ni pristojno samo izrekat.

Sodišče obravnava o posameznih primerih na podlagi odločbe, ki jo izroči upravnemu odboru podružnice direktor. Upravni odbor podružnice z deset ali več delavci v treh dneh po prejemu odločbe določi v imenu delovnega kolektiva dva člana sodišča, po potrebi pa tudi poročevalca. Predsednik tovariškega sodišča je dolžan v petih dneh po prejemu odločbe odrediti obravnavo. Upravni odbor je dolžan poskrbeti, da je pri obravnavi prisotnih čim več članov kolektiva. Če odgovorni delavec ne pride na obravnavo, jo je vendar mogoče opraviti; sodišče izda odločbo na podlagi dokaznega gradiva, vendar le tedaj, če je bil delavec med postopkom zaslišan. Če odgovorni delavec pravočasno obvesti sodišče, da ne more izopravičljivih razlogov priti na obravnavo, more sodišče sojenje preložiti. Obravnava je javna. Vsi navzoči delavci morejo tudi zahtevati besedo v zvezi z zadevo obravnave.

Tovariško sodišče opravlja svoje delo izven delovnega časa. Delo predsednika in članov je prostovoljno in častno.

Tovariško sodišče je velikega pomena ne le za udržitve delovne discipline in za razvoj pravilnega razmerja do skupnega imetja ter do dela, temveč tudi za ureditev tovariških odnosov med samimi delavci. Z ustanovo tovariškega sodišča so dobili delavci demokratični organ, ki jim zagotavlja, da se ne bo nikomur zgodila krivica, ter da bodo vladali med upravnim vodstvom in delavstvom odnosi, kakršni ustrezajo naši socialistični ureditvi. Tovariško sodišče bo pripomoglo, da se bodo delavci še bolj zavedali svoje velike vloge v socialistični državi, kjer delajo zase in kjer je napredek njihovih podjetij v njihovem neposrednem in posrednem interesu. Med delavci se bo tako izostril čut odgovornosti do podjetja ali ustanove, kjer delajo, kar bo mnogo pripomoglo, da bodo kolektivi enotni in zavedneje izpolnjevali svoje planske naloge.

KOPIRNI EMAJL IZ DOMAČIH SREDSTEV

RACIONALIZACIJA MARJANA MOŽINE POMENI VELIK USPEH ZA GRAFIČNO INDUSTRIJO VSE DRŽAVE

Zloglasna resolucija Informbiroja je povzročila, da so informbirojske države, ki so klonile pred Moskvo in stopile na pot revizionizma, odpovedale vse trgovske pogodbe, ki so jih sklenile z našo državo za daljšo dobo. Sovjetska zveza in njeni sateliti so bili trdno prepričani, da bodo z ustavitvijo pošiljk raznih strojev, kemikalij in drugih predmetov, ki so potrebni za izpolnitev naše prve petletke, zavrla zgraditev socializma v naši državi, pa so se hudo zmotili. Tovarne, za katere bi morali dobiti stroje iz Češke, Madžarske in drugih držav, že obratujejo ali pa bodo kmalu začele obratovati. Take ovire lahko premaga samo delavski razred, ki se zaveda, da dela zase, za svojo boljšo bodočnost pod vodstvom Partije, kakršna je naša.

Delovni kolektiv »Ljudske pravice« se je že takoj spočetka pridružil prvoborcem za socializem z neštetimi izboljšavami, ki so vplivale na znižanje polne lastne cene in na čimvečjo presego letnega plana. Eno izmed največjih zmag je izvojeval tov. Možina. Cinkografija je bila stalno odvisna od uvoza ribjega kleja, ki je bil eden izmed važnih surovin, brez katere cinkografija sploh ne more delati. Ker pa potrebujemo devize za uvoz strojev, ki so največjega pomena za izpolnitev petletke, ni mogoče uvažati

ribjega kleja. Razni poizkusi iz domačega materiala se niso obnesli. Pred nekaj meseci bi cinkografija morala prenehati delati, če ne bi tov. Možina našel dobrega nadomestila iz domačih sredstev. Namesto ribjega kleja je začel uporabljati kostni klej z nekaterimi drugimi kemikalijami, ki jih ni treba uvažati. Uporaba kostnega kleja za kopirni emajl se je izkazala kot brezhibna in ima celo prednosti pred uvoženim ribjim klejem. S kopirnim emajlom, ki ga je izdelal tov. Možina, so bili izdelani že kvalitetni klišeji za revijo »Jugoslavija«. To dejstvo nam dokazuje, da je težek problem kopirnega emajla dokončno rešen ne samo za naše podjetje, temveč za vso državo ter bo s tem prihranjenih mnogo dragocenih deviz.

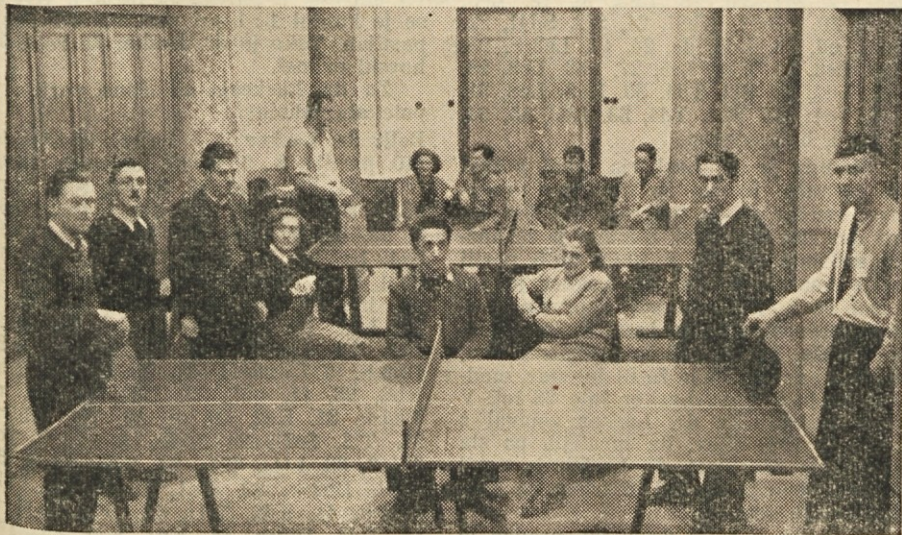
Ni pa to edina zasluga tov. Možine. Kot prvi v naši državi je uvedel pri foto-lito postopku postopek gigantografije, kar dokazuje plakat za »Slovenija vino«, ki je bil odposlan v Ameriko. Poleg večje kvalitete pa je še precejšen prihranek na materialu in na delovnem času. Pri tem so se še posebno odlikovali: tov. Kolarič, Beranek, Čeh in Vilhar. S tem se je naša litografija uvrstila med litografije grafično visoko razvitih držav kljub zelo primitivnim sredstvom in prostorom.

MARJAN MOŽINA,

pri svojem delu v oddelku litografije, ki ga vodi od osvoboditve; v sindikalni organizaciji je delavski inspektor in član upravnega odbora.

Namizni tenis se je razmahnil tudi pri nas

Dolgo časa so naši igralci namiznega tenisa životalili v rdečem kotičku, kjer je bilo prostora komaj za mizo. Po uvidevnosti tov. ravnatelja pa so dobili dvakrat tedensko prostor v sindikalni dvorani. Pod vodstvom tov. Hrena je krožek oživel in ima dvakrat tedensko trening, vsak četrtek pa se udeležuje turnirjev »Grafičarja«.

Alko zaideš v tretje nadstropje tiškarne, presenečen prisluhneš — v do nedavna mrtvi sindikalni dvorani je živahno. Stoli so v neredu potisnjeni v kot dvorane. Dve mizi stojita v sredini; ob njih se trudijo ping-pongisti presenetiti drug drugega z nenavadnim udarcem žogice.

Dvorana je precej velika, kaže pa, da bo v kratkem postala premajhna,

kajti krožek ima v načrtu nabavo še ene mize. Krožek si je v kratkem času svojega obstoja že priporil pokal z zmago na turnirju 29. novembra. Pokala sicer še nismo dobili, ker ima fizikalni referent min. za kmetijstvo nekakšne čudne pojme o fizikulturi in organizaciji takšnih prireditev, kakor tudi o obljubah in častni besedi.

Vsekakor je ping-pong krožek dokazal, da zasluži vso pozornost. Edina napaka je, da tovarišice nimajo zanimanja za ping-pong ali pa mogoče zamerijo, če ne pridejo takoj na vrsto? To pomanjkljivost bo odpravila nabava še ene mize. Ob tako vztrajnem treningu bomo lahko prihodnjo sezono marsikoga presenetili s kvaliteto našega ping-ponga.

Nova uredba o razglašanju udarnikov

V Uradnem listu FLRJ št. 98 z dne 23. XI. 1949 je izšla nova uredba o razglašanju udarnikov.

Delavec doseže pogoje za udarnika, če preseže tehnično normo v enem mesecu za 10% in ima predpisano število ur po normi. Za predpisano število ur po normi še velja pravilnik, ki ga je izdala glavna direkcija grafične industrije leta 1947 in je bil že priobčen v »Črno na belem«.

Pri empiričnih in statističnih normah doseže delavec pogoje za udarnika takrat, kadar preseže normo za 20% in ima predpisano število dejanskih ur po normi. Če v oddelku več kot četrtina delavcev presega normo za 20%, ima delavec šele takrat pogoje za udarnika, kadar preseže normo za 15% več kakor je povprečen preseg norme v oddelku.

Od opravljenih dejanskih ur mora imeti normiranih: ročni stavec 50%, strojni stavec 50%, knjigotiskarski strojnik 40%, vlagalka in izlagalka 60%, knjigoveški delavec in delavka 75%, kemigraf 60%, fotograf 50%, brusač 75%.

Splošne določbe: Delavec, ki odklanja specialna dela ali dela, ki se ne dajo normirati kljub temu, da jih je sposoben opraviti, ne more postati udarnik. Doba za proglasitev se mu šteje od zadnjega prekrška dalje. Delavec, ki krši delovno disciplino, ki negativno vpliva na sodelavce glede pravičnega odnosa do dela in ki načelno odklanja nove uredbe glede dela ter namenoma nasprotuje novemu delovnemu procesu, ne more postati udarnik.

Letošnje sindikalno šahovsko prvenstvo

I. moško prvenstvo

Kakor vsako leto smo se tudi letos udeležili ekipnega sindikalnega prvenstva. Rezultati naših »uspehov« so razvidni iz tabele.

št.	Ime sekcije	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Točke
1.	Gl. dir. grad. mat.	3	3	3	4	4	5	19,5
2.	Direkcija železnice	3	3	3	4	4	4	18,5
3.	Ljudska pravica	3	3	3	2	4	4	16,5
4.	DZSZ	2	2	4	3	4	5	15,5
5.	DOZ	1,5	2	2	3	4	5	13
6.	Komisija za kino	1	1,5	1,5	1	1,5	2	7

Imeli smo lepo priložnost osvojiti prvo mesto svoje skupine, kar bi bilo lahko mogoče glede na kvaliteto našega moštva. Eden glavnih vzrokov za naš, lahko rečem neuspeh, je pomanjkanje discipline in premajhna športna ter stanovska zavest posameznih članov šahovske ekipe »Ljudska pravica«. Vsak bi se moral zavedati in si v čast šteti, da tekmuje in igra za ugled svoje sindikalne podružnice in svojega podjetja. Prav tega pa v našem moštvu letos ni bilo dovolj. Izmed 30 partij smo jih igrali samo 21 (od teh 21 iger smo dosegli 16 in pol točke), devet partij pa smo izgubili brez boja, ker nekateri naši igralci kratkoma niso prišli k tekmovanju. Eden je moral delati nadure, drugi je bil bolan itd. Za enega pa nisem mogel dognati vzroka, kajti prvi dve tekmici je v redu odigral, potem pa ga ni bilo več blizu. Mislim, da je zbolel za znano — nullitis acuta. Omenim naj še to, da sem vsakega igralca za vsako tekmo osebno obvestil. Posamezni uspehi naše ekipe so: Omladič 3 in pol točke, Hren 4 in pol točke, Rupnik 4 točke, Avguštin 3 in pol točke, Acceto 1 točko in Jereb 0 točk.

Letošnji neuspeh naj nam bo resno opozorilo za bodočnost, kajti brez visoke discipline in največjega prizadevanja ter borbenosti ni — vrhunskih uspehov.

II. žensko prvenstvo

Novost v sindikalnem ekipnem tekmovanju je žensko prvenstvo, katero je letos prvič uvedeno. Popularizacija šaha med ženskim svetom zavzema vsak dan večji razmah, kar dokazuje tudi pravkar končani ekipni turnir žen.

Žensko »moštvo« je štel samo po štiri igralke. Za ljubljansko prvenstvo se je prijavilo 8 ženskih ekip, kar je vsekako razveseljivo, ker doslej o sindikalnem ženskem šahu še ni bilo slišati. Končni izid tega tekmovanja je:

št.	Ime sekcije	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Točke
1.	DZSZ	3	3	3	4	4	4	3	4	22
2.	Dir. železnice	1	3	2	2	2	3	4		17
3.	Min. kmet.	3,5	1	2	2	2	2	4		16,5
4.	Ljud. pravica	1	2	2	2	2	3	4		16
5.	Min. lok. prom.	0	2	2	2	3	3	4		16
6.	V. T. P.	0	2	2	2	1	2	4		13
7.	Kontr. komis.	0,5	1	2	1	1	2	3		11
8.	Kuril. ljub.	0	0	0	0	0	0,5	2		0,5

Z uspehom naših »punčk« smo lahko zadovoljni, saj so dosegle dobro polovico točk in pokazale vzorno disciplino. Igrale so z veliko borbenostjo, kar velja posebno za Jano in Jožico, medtem ko sta Matilda in Tončka zaradi pomanjkanja treninga in rutine izgubili brez potrebe nekaj dragocenih točk. Rezultat tabele kaže, da so bile moči od II. do V. mesta precej izenačene, kajti razlika

znaša samo eno točko. Slučaj je nanesel, da so igrale naše mladinke zadnjo tekmo ravno s tovarišicami direkcije železnice, ki se je končala z 2:2. V tem dvoboju je imela naša igralka na 2. deski priliko za ugrabitev nasprotnice dame in tega ni izkoristila. V obratnem primeru bi lahko, z zmago 3:1, zasedle II. mesto.

Največ točk je dobila Poljec Jana, ki je zgubila samo eno partijo od sedem igranih. Takoj za njo je Jožica Fink s petimi točkami. Sledi Matilda Poljec tri točke in Tončka Dovč dve točki.

Iz zgodovine šaha

(Nadaljevanje)

Prvi svetovni prvak v šahu Viljem Steinitz si je s svojimi izsledki na teoretičnem področju, pa tudi s številnimi zmagami na turnirjih tako utrdil sloves najboljšega šahista na svetu, da so leta 1894, ko ga je izzval na dvoboj tedaj komaj 26-letni dr. Emanuel Lasker, bili vsi šahisti prepričani, da bo pač zmagala dolgoletna izkušnost nad mladostnim poletom. Toda rezultat je pokazal drugače. Dr. Lasker je namreč zmagal v takem stilu, da mu je sam Steinitz ob zaključku dvoboja čestital. Oglejmo si Laskerjevo igr v tem dvoboju.

Beli: Steinitz **Črni:** dr. Lasker
(10. partija, Philadelphia 19. IV. 1894.)

1. d4, d5, 2. c4, e6, 3. Sc3, Sf6, 4. f3?, e5, 5. dc, Le5, 6. cd, Sd5, 7. e4, Sc3, 8. Dd8+, Kd8, 9. bc, Sc6, 10. Sh3?, Ke7, 11. Sf4, Thd8, 12. Sd3, Ld6, 13. f4, b6, 14. Sf2, Le5, 15. Le2, Lb7, 16. Sd3, Lf8, 17. f5?, e5, 18. Lg5, f6, 19. Le3, Tac8, 20. 0-0-0?, Kb8!, 21. Sf2, Sd4!, 22. Ld4, ed, 23. Ld3, dc, 24. g4, La3+, 25. Ke2, Le6, 26. Kb3, Le5, 27. Sh3, Le3, 28. Le2, Ld2, 29. Sf2, Td4, 30. Ka3, Le8, 31. Sd3, Te4, 32. Sb4, Td4, 33. Lb3, a5, 34. Se2, b5, beli odneha.

Steinitz je dr. Laskerja takoj pozval na revanžni dvoboj za svetovno prvenstvo, vendar sta ga odigrala šele čez dobri dve leti v Moskvi. Steinitz je revanžno srečanje izgubil z 10:2 in 5 partij se je končalo remis. Dr. Lasker je pokazal še boljšo igr kot v prvem dvoboju, nasprotno pa je igral Steinitz precej slabše, ker je pač že prekoračil svoj šahovski zenit. Bil je že 61 let star, medtem ko je štel dr. Lasker šele 28 let. V obeh matchih je dr. Lasker zmagal z 20:7 in 9 remijev. Na turnirjih pa sta se srečala desetkrat, dr. Lasker je dobil 6 partij, eno je izgubil in tri so se končale neodločeno.

Preteklo je celih deset let, preden je prišlo zopet do dvoboja za svetovno prvenstvo. To pa ne zaradi pomanjkanja za Laskerja dovolj močnih nasprotnikov, ampak zaradi velikih finančnih pogojev, ki jih je postavil dr. Lasker kot svetovni prvak. Velik in močan turnir v Cambridge Springsu leta 1904 je dal kandidata za boj z dr. Laskerjem. To je bil Američan Frank Marshall, ki je na turnirju zmagal z veliko premočjo in ostal neporažen ter pustil dr. Laskerja cel: dve točki za seboj. Dvoboj dr. Lasker : Marshall je bil odigran v raznih mestih ZDA. Končni izid tega srečanja pa je pokazal veliko nadmoč svetovnega prvaka, ki je premagal Marshalla z 8:0 in 7 neodločenih partij.

Precej prvih nagrad po raznih turnirjih je nabral tudi »veliki doktor iz Nürnberga« dr. Tarrasch. Premagal je tudi Američana Marshalla v dvoboju z 8:1 in 8 partij se je končalo neodločeno.

Ker je imel velike uspehe in je razen tega pridobil na svojo stran šahovski živelj v Nemčiji, je prišlo do tolikanj zaželenega dvoboja z dr. Laskerjem za svetovno prvenstvo v šahu. Dvoboj sta igrala v Düsseldorfu in Münchenu. Dr. Lasker je svojega izzivača porazil z 8:3, štiri partije pa so bile neodločene. Preigrajte eno igr teh velikih šahistov!

Beli: dr. Tarrasch **Črni:** dr. Lasker
(4. partija: Düsseldorf, 24. avg. 1908.)

1. e4, e5, 2. Sf3, Sc6, 3. Lb5, Sf6, 4. 0-0, d6, 5. d4, Ld7, 6. Sc3, Le7, 7. Te1, ed, 8. Sd4, Sd4, 9. Dd4, Lb5, 10. Sb5, 0-0, 11. Lg5, h6, 12. Lh4, Te8, 13. Tad1, Sd7, 14. Le7, Te7, 15. De3, Te5!, 16. Sd4, Te5, 17. Db3, Sb6, 18. f4, Df6, 19. Df3, Tae8, 20. c3, a5, 21. b3, a4!, 22. b4, Te4, 23. g3, Ted8, 24. Te3, e5, 25. Sb5?, cb, 26. Td6, Td6, 27. e5, Tf4!, 28. gf, Dg6+, 29. Kh1, Db1+, 30. Kg2, Td2+, 31. Te2, Da2, 32. Td2, Dd2+, 33. Kg3, a3!, 34. e6?, De1+, 35. Kg4, De6+, 36. f5, De4+, 37. Sd4, a2, 38. Dd1, Sd5, 39. Da4, Sc3, 40. De8+, Kh7, 41. Kh5, a1D in beli odneha.

Nadalje je premagal dr. Lasker leta 1909 s precejšnjo lahkoto velemojstra Janowskega v razmerju 7:1 pri dveh neodločenih partijah. Igrala sta v Parizu. Revanžno srečanje, ki je bilo v Berlinu leta 1910, je Janowski zopet izgubil. Rezultat 8:0 in 3 neodločene igre so dovolj jasen dokaz Laskerjeve nadmoči. Spodrsnilo pa bi skoro dr. Laskerju v njegovem dvoboju s Schlechterjem, z enim izmed najbolj genialnih mojstrov tedanjega časa. Match je bil določen na 10 partij. Prve štiri so končale neodločeno, peto igr je Schlechter dobil in nadaljnje štiri igre so bile zopet remis. V odločilni 10. partiji je imel Schlechter že zmagovito pozicijo, naenkrat pa je napravil napako in partijo še izgubil. Dvoboj se je končal 1:1 pri osmih neodločenih partijah. Tako je dr. Lasker še rešil šahovski primat.

Za dr. Laskerja odločilna partija je potekala takole:

Beli: dr. Lasker **Črni:** Schlechter
(10. partija, 8. 9. in 10. februarja 1910.)

1. d4, d5, 2. c4, e6, 3. Sf3, Sf6, 4. e3, g6, 5. Sc3, Lg7, 6. Ld3, 0-0, 7. De2, Sa6?, 8. a3, dc, 9. Le4, b5, 10. Ld3, b4, 11. Sa4, ba, 12. ba, Lb7, 13. Tb1, De7, 14. Se5!, Sh5, 15. g4, Le5, 16. gh, Lg7, 17. hg, hg, 18. De4, Le8, 19. Tg1, Da5+, 20. Ld2, Dd5, 21. Te1, Lb7, 22. De2!, Dh5, 23. Lg6?, Dh2, 24. Tf1, fg, 25. Db3+, Tf7, 26. Db7, Taf8!, 27. Db3, Kh8, 28. f4, g5!, 29. Dd3, gf, 30. e4, Dh4+, 31. Ke2, Dh2+, 32. Tf2, Dh5+, 33. Tf3, Se7!, 34. Te6, Sb5, 35. Te4, Tf4?, 36. Lf4, Tf4, 37. Te8+, Lf8, 38. Kf2!, Dh2+, 39. Ke1, Dh1+, 40. Tf1, Dh4+, 41. Kd2, Tf1, 42. Df1, Dd4+, 43. Dd3, Df2+, 44. Kd1, Sd6, 45. Te5, Lh6, 46. Td5, Ke8, 47. Sc5, Dg1+, 48. Ke2, De1+, 49. Kb3, Lg7, 50. Se6, Db2+, 51. Ka4, Kf7, 52. Sg7, Dg7, 53. Db3, Ke8, 54. Db8+, Kf7, 55. Da7, Dg4+, 56. Dd4, Dd7+, 57. Kb3, Db7+, 58. Ka2, De6, 59. Dd3, Ke6, 60. Tg5, Kd7, 61. Te5, Dg2+, 62. Te2, Dg4, 63. Td2, Da4, 64. Df5+, Ke7, 65. De2+, De2, 66. Te2+, Kb6, 67. Te2, Sc8, 68. Kb3, Ke6, 69. Te2+, Kb7, 70. Kb4, Sa7, 71. Kc5 in črni se vda.

Leta 1911 pa je dr. Laskerja pozval na dvoboj zmagovalca velikega mednarodnega turnirja v San Sebastianu. Dr. Lasker pa je match zavlačeval z navajanjem pogojev iz leta v leto. Prišla je prva svetovna vojna in šah je stopil v ozadije. Do ponovnih pogajanj sta prišla šele dve leti po končani vojni in spomladi leta 1921 začela na Havani od svetovne javnosti tako zaželeni dvoboj.
(Dalje prihodnjič) Hren Lado